

STANOVISKO RADY
zo 14. marca 2006
k aktualizovanému programu stability Nemecka na roky 2005 – 2009

(2006/C 82/02)

RADA EURÓPSKEJ ÚNIE,

so zreteľom na Zmluvu o založení Európskeho spoločenstva,

so zreteľom na nariadenie Rady (ES) č. 1466/97 zo 7. júla 1997 o posilnení dohľadu nad stavmi rozpočtov a o dohľade nad hospodárskymi politikami a ich koordinácii ⁽¹⁾, a najmä na jeho článok 5 ods. 3,

so zreteľom na odporúčanie Komisie,

po porade s Hospodárskym a finančným výborom,

ZAUJALA TOTO STANOVISKO:

- (1) Rada 14. marca 2006 preskúmala aktualizovaný program stability Nemecka.
- (2) V posledných desiatich rokoch zaznamenalo Nemecko ročný rast HDP 1,4 %, čím zaostáva za priemerom eurozóny o vyše pol percentuálneho bodu. Potenciál hospodárskeho rastu sa počas tohto obdobia rovnomerne znižoval. Zatiaľ čo rastúci vývoz aktivitu podporoval, stagnujúci domáci dopyt ju brzdil. Po dlhšej stagnácii na začiatku desaťročia dosiahli dopyt a reálny HDP nakrátko vrchol v roku 2000 a v roku 2004, potom však opäť poklesli. Vzhľadom na to, že aj tvorba pracovných miest bola nevýrazná, vzrástla miera nezamestnanosti na 9,5 % pracovnej sily. Deficit verejných financií prekročil v roku 2005 štvrtý rok za sebou referenčnú hodnotu 3 % HDP stanovenú v zmluve. Verejný dlh, ktorý bol v roku 1991 na úrovni takmer 40 % HDP, prekračoval od roku 2002 referenčnú hodnotu 60 % HDP stanovenú v zmluve.
- (3) Rada 21. januára 2003 rozhodla, že Nemecko má nadmerný deficit, a na základe článku 104 ods. 7 odporučila, aby ho do roku 2004 odstránilo. Komisia vo svojom oznámení Rade z decembra 2004 o „situácii Nemecka a Francúzska v súvislosti s ich povinnosťami v rámci postupu pri nadmernom deficite na základe rozsudku Súdneho dvora“ dospela k záveru, že za konečný termín jeho odstránenia by sa mal považovať rok 2005. Rada sa s týmto názorom stotožnila v januári 2005 a 14. marca 2006 sa rozhodla napomenúť Nemecko v súlade s článkom 104 ods. 9, aby do roku 2007 prijalo opatrenia na vyriešenie situácie v súvislosti s nadmerným deficitom. Vo svojom stanovisku zo 17. februára 2005 k aktualizácii programu stability z decembra 2004 na obdobie rokov 2004 – 2008 Rada vyzvala Nemecko, aby v roku 2005 prijalo nevyhnutné opatrenia na odstránenie nadmerného deficitu; aby v období po roku 2005 vykonalo rozpočtové úpravy a zo štrukturálneho hľadiska podniklo potrebné opatrenia, aby sa do konca programového obdobia dosiahla takmer vyrovnaná rozpočtová pozícia a pokračovalo v štrukturálnych reformách, aby ďalej zlepšovalo dlhodobú udržateľnosť verejných financií, najmä pokiaľ ide o systém zdravotnej starostlivosti.
- (4) Podľa údajov Eurostatu dosiahol deficit verejných financií Nemecka v roku 2005 úroveň 3,3 % HDP. Tieto údaje, ktorých kvalita sa ešte ďalej posúdi, vychádzajú z predbežného oznámenia Nemecka podľa nariadenia Rady (ES) č. 3605/93, ktoré Nemecko predložilo Komisii 24. februára 2006. V predchádzajúcej aktualizácii programu stability sa ako cieľ na rok 2005 stanovil deficit na úrovni 2,9 % HDP.

⁽¹⁾ Ú. v. ES L 209, 2.8.1997, s. 1. Nariadenie zmenené a doplnené nariadením (ES) č. 1055/2005 (Ú. v. EÚ L 174, 7.7.2005, s. 1). Dokumenty, na ktoré sa odkazuje v tomto texte, možno nájsť na webovej stránke: http://europa.eu.int/comm/economy_finance/about/activities/sgp/main_en.htm.

- (5) Aktualizácia programu stability Nemecka bola predložená 22. februára 2006. Program sa vzťahuje na obdobie rokov 2005 až 2009 a vo všeobecnosti zodpovedá vzorovej štruktúre programov stability a konvergenčných programov uvedenej v novom kódexe pravidiel ⁽¹⁾.
- (6) Makroekonomický scenár, z ktorého program vychádza, predpokladá, že sa rast reálneho HDP zvýši z 0,9 % v roku 2005 na 1 % v roku 2006, pričom domáci dopyt bude narastať. Hospodársky rast by sa mal po spomalení na 1 % v roku 2007 opäť zrýchliť a v období rokov 2005 – 2009 by mal dosiahnuť priemerne 1,5 %. Tento profil rastu je ovplyvnený politickým smerovaním, na ktorom sa dohodla nová koalíčná vláda. Na základe v súčasnosti dostupných informácií sa referenčný scenár zdá pravdepodobný, hoci v prípade posledných rokov programu možno trochu optimistický. Odhady inflácie sa zdajú realistické.
- (7) Hlavným cieľom strednodobej rozpočtovej stratégie uvedenej v programe je zabezpečiť dlhodobú udržateľnosť verejných financií. Na dosiahnutie tohto cieľa sa v programe navrhuje pokračovať v konsolidácii rozpočtu a zároveň zlepšiť podmienky rastu a zamestnanosti. V programe sa predpokladá odstránenie nadmerného deficitu do roku 2007. Konkrétne sa v aktualizácii predpokladá nominálny deficit vo výške 3,3 % v roku 2006 a 2,5 % HDP v roku 2007. Potom by sa mal deficit znižovať o pol percentuálneho bodu ročne a v roku 2009 dosiahnuť úroveň 1,5 % HDP. Rozpočtová úprava sa týka príjmov, ako aj výdavkov. Program ako základný prvok konsolidačnej stratégie uvádza obmedzenie sociálnych výdavkov. Pokiaľ ide o príjmy, zvýšenie podielu daní sa v podstate vyrovnáva znížením podielu príspevkov sociálneho poistenia. Predpokladá sa, že podiel verejných investícií na HDP by sa nemal zmeniť. V porovnaní s predchádzajúcou aktualizáciou sa postup úprav v podstate nemení. Plánovaný pomer deficitu k HDP je však pre každý rok vyšší o zaokrúhlenú hodnotu pol percentuálneho bodu a v roku 2006 dokonca o viac, než predpokladala predchádzajúca aktualizácia.
- (8) Odstránenie nadmerného deficitu do roku 2007 znamená podľa programu úhrnné zlepšenie štruktúrneho salda (t. j. cyklicky upraveného salda bez jednorazových a iných dočasných opatrení) spolu o viac ako jeden percentuálny bod HDP v rokoch 2005 až 2007, a najmä v roku 2007. Počas programového obdobia by sa štruktúrne saldo, vypočítané podľa spoločne dohodnutej metodiky, malo zlepšiť priemerne o 0,5 % HDP ročne, avšak o niečo menej v rokoch 2008 a 2009. V programe sa ako strednodobý cieľ stanovuje vyrovnaná štruktúrna rozpočtová situácia, no s jeho dosiahnutím v programovom období sa nepočíta. Keďže tento cieľ je v porovnaní s minimálnou referenčnou hodnotou (odhadovaný na úroveň deficitu približne 1,75 % HDP) ambicióznejší, jeho dosiahnutie by malo zabezpečiť rezervu voči vzniku nadmerného deficitu. Strednodobý cieľ programu sa nachádza v rozpätí určenom pre eurozónu a členské štáty systému ERM II v Pakte stability a rastu a kódexe pravidiel a je o niečo ambicióznejší, než vyplýva z pomeru dlhu k HDP a priemerného dlhodobého rastu potenciálneho produktu.
- (9) Pokiaľ ide o rok 2006, riziká pre rozpočtový výsledok sa považujú za vyvážené. Od roku 2007 by však mohol byť rozpočtový výsledok horší, než sa predpokladá v programe. Obmedzenie sociálnych výdavkov, ktoré program podrobne nerozvádza, ale ktoré by malo rozhodujúcim spôsobom prispieť k rozpočtovej úprave, závisí od dôsledného plnenia plánov. Sociálne výdavky sú jednou z hlavných príčin nesplnenia rozpočtových cieľov stanovených v predchádzajúcich programoch. Dosiahnutie rozpočtových cieľov by bolo ohrozené, ak by sa plánované oslobodenie od príspevkov do sociálneho poistenia uskutočnilo v plnej miere bez toho, aby sa dosiahli zodpovedajúce ciele v oblasti výdavkov. Nedostatočný rast by okrem toho mohol viesť k nižším príjmom, ktoré by sa mohli dať len ťažko vyvážiť ďalším znížením výdavkov, aby sa udržal plánovaný pomer deficitu k HDP. Program ďalej avizuje reformy systému daní z príjmu právnických osôb do roku 2008, ako aj zdravotného poistenia a poistenia pre prípad dlhodobej starostlivosti, ktoré by mohli – ak nebudú financované v plnom rozsahu, ako predpokladá program – z krátkodobého hľadiska negatívne ovplyvniť deficit.
- (10) Na základe tohto posúdenia rizika sa zdá, že rozpočtová pozícia programu zodpovedá cieľu odstránenia nadmerného deficitu do roku 2007. Nezdá sa však, že zabezpečuje dostatočnú rezervu na to, aby deficit neprekročil referenčnú hodnotu 3 % HDP pri bežných cyklických makroekonomických fluktuáciách až do predposledného roku programového obdobia. V rokoch nasledujúcich po odstránení nadmerného deficitu je tempo úpravy zameranej na dosiahnutie strednodobého cieľa programu

⁽¹⁾ Podobne ako v predchádzajúcich rokoch obsahuje aktualizácia len zaokrúhlené čísla a niekedy priemery za posledné roky programu. Má nedostatky pri povinných údajoch a neposkytuje všetky nepovinné údaje, ktoré vyžaduje nový kódex pravidiel (chýbajú najmä údaje o nezamestnanosti, saldách v jednotlivých odvetviach a rozčlenenie daňových príjmov).

v podstate v súlade s Paktom stability a rastu, v ktorom sa uvádza, že ročné zlepšenie štrukturálneho salda eurozóny a členských štátov systému ERM II by malo dosahovať referenčnú hodnotu 0,5 % HDP a že úprava by mala byť v hospodársky priaznivých obdobiach väčšia, pričom v hospodársky nepriaznivých obdobiach môže byť menšia.

- (11) Odhaduje sa, že pomer dlhu k HDP dosiahol v roku 2005 úroveň 67,5 %, čo je nad referenčnou hodnotou 60 % stanovenou v zmluve. V programe sa predpokladá, že pomer dlhu k HDP sa v roku 2006 zvýši na približne 69 % a neskôr sa bude znižovať, pričom na konci programového obdobia dosiahne úroveň 67 %. Vývoj pomeru dlhu k HDP môže byť menej priaznivý oproti očakávaniu vzhľadom na uvedené riziká, ktoré ohrozujú dosiahnutie rozpočtových cieľov. Na základe tohto posúdenia rizika sa pomer dlhu k HDP nemusí dostatočne priblížiť referenčnej hodnote.
- (12) Pokiaľ ide o dlhodobú udržateľnosť verejných financií, zdá sa, že predpokladané rozpočtové náklady na starnutie obyvateľstva pre Nemecko predstavujú stredné riziko ⁽¹⁾. Štrukturálne reformy uskutočnené v predchádzajúcich rokoch, a najmä dôchodková reforma, pomohli obmedziť budúce zvyšovanie verejných výdavkov. Keďže hrubý verejný dlh v súčasnosti presahuje referenčnú hodnotu 60 % HDP stanovenú v zmluve a súčasný štrukturálny deficit je vysoký, v programovom období je nevyhnutné dôsledne uskutočniť silnú rozpočtovú konsolidáciu, aby sa znížili riziká pre dlhodobú udržateľnosť.
- (13) Predpokladané opatrenia v oblasti verejných financií sú vo všeobecnosti v súlade so všeobecnými usmerneniami pre hospodárske politiky zahrnutými v integrovaných usmerneniach na obdobie rokov 2005 – 2008. Nemecko plánuje uskutočniť niekoľko štrukturálnych reforiem, aby zlepšilo udržateľnosť verejných financií zo strednodobého až dlhodobého hľadiska. Ak by došlo k plánovanému obmedzeniu výdavkov v systémoch sociálneho zabezpečenia, zloženie verejných výdavkov by bolo priaznivejšie pre kategórie zvyšujúce rast v súlade s lisabonskou stratégiou.
- (14) V národnom programe reforiem Nemecka predloženom 7. decembra 2005 v súvislosti s obnovenou lisabonskou stratégiou pre rast a zamestnanosť sa uvádza šesť kľúčových výziev: znalostná spoločnosť, fungovanie trhu a konkurencieschopnosť, podnikateľské prostredie, udržateľnosť verejných financií (vrátane trvalo udržateľného rastu a sociálneho zabezpečenia), ekologická inovácia a zmena orientácie trhu práce. Opatrenia v oblasti verejných financií predpokladané v programe stability sú z celkového hľadiska v súlade s opatreniami predpokladanými v národnom programe reforiem. Dosah opatrení, ktoré uvádza národný program reforiem, na rozpočet sa v podstate zohľadňuje v rozpočtových prognózach programu stability. Okrem obsahu národného programu reforiem sa v programe stability, ako súčasť reformy spolkového systému, predpokladá, že prípadné sankcie, ktoré môžu vyplývať z Paktu stability a rastu, by sa podľa istej zásady rozdelili medzi všetky úrovne vlády. Táto zásada by sa doplnila do nemeckej ústavy.

Na základe uvedeného posúdenia Rada víta, že vláda považuje rozpočtovú konsolidáciu stanovenú v programe za prioritu, ale upozorňuje na riziká pre dosiahnutie rozpočtových cieľov a dlhodobú udržateľnosť verejných financií. Taktiež v zmysle rozhodnutia Rady zo 14. marca 2006 v súlade s článkom 104 ods. 9 zmluvy Rada vyzýva Nemecko, aby:

- v rokoch 2006 a 2007 zabezpečilo plánovanú úhrnnú štrukturálnu úpravu aspoň o jeden percentuálny bod, čo by najneskôr v roku 2007 spoľahlivo a udržateľne znížilo deficit verejných financií pod úroveň 3 % HDP,
- po odstránení nadmerného deficitu rýchlo dosiahlo strednodobý rozpočtový cieľ znížením štrukturálneho salda najmenej o 0,5 percentuálneho bodu ročne, a to najmä dôsledným uskutočnením plánovaného obmedzenia výdavkov, aby mohlo poskytnúť plánovanú úľavu v oblasti príspevkov do sociálneho poistenia, a tým, že zabezpečí, aby avizovaná reforma systému daní z príjmov právnických osôb neohrozila fiškálnu konsolidáciu,
- plnilo plány reformy spolkového systému s cieľom zlepšiť rozpočtový rámec a prispieť tak k dosiahnutiu rozpočtových cieľov na všetkých úrovniach vlády.

⁽¹⁾ Podrobné údaje o dlhodobej udržateľnosti obsahuje odborné posúdenie programu od útvarov Komisie (http://europa.eu.int/comm/economy_finance/about/activities/sgp/main_en.htm).

Porovnanie kľúčových makroekonomických a rozpočtových prognóz

		2004	2005	2006	2007	2008	2009
Reálny HDP (zmena v %)	PS feb. 2006	1,6	0,9	1,5	1	1,75	1,75
	KOM nov. 2005 ⁽⁶⁾	1,6	0,8	1,2	1,6	—	—
	PS dec. 2004	1,8	1,7	1,75	2	—	—
Inflácia HISC (%)	PS feb. 2006	—	—	—	—	—	—
	KOM nov. 2005	1,8	2,0	1,6	1,1	—	—
	PS dec. 2004	—	—	—	—	—	—
Produkčná medzera (v % potenciálneho HDP)	PS feb. 2006 ⁽¹⁾	- 0,6	- 0,9	- 0,7	- 1,1	- 0,7	- 0,4
	KOM nov. 2005 ⁽⁵⁾	- 0,6	- 0,9	- 0,8	- 0,4	—	—
	PS dec. 2004 ⁽¹⁾	- 1,2	- 0,9	- 0,7	- 0,3	- 0,0	—
Saldo verejných financií (v % HDP)	PS feb. 2006	- 3,7	- 3,3	- 3,3	- 2,5	- 2	- 1,5
	KOM nov. 2005	- 3,7	- 3,9	- 3,7	- 3,3	—	—
	PS dec. 2004	- 3,75	- 2,9	- 2,5	- 2	- 1,5	—
Primárne saldo (v % HDP)	PS feb. 2006	- 0,8	- 0,5	- 0,5	0,5	1,25	1,5
	KOM nov. 2005	- 0,8	- 0,9	- 0,9	- 0,4	—	—
	PS dec. 2004	- 0,5	0	0,5	1,5	2	—
Cyklicky upravené saldo (v % HDP)	PS feb. 2006 ⁽¹⁾	- 3,4	- 2,9	- 2,9	- 1,8	- 1,5	- 1,1
	KOM nov. 2005	- 3,3	- 3,2	- 3,2	- 3,0	—	—
	PS dec. 2004 ⁽¹⁾	- 3,0	- 2,4	- 1,9	- 1,6	- 1,3	—
Štrukturálne saldo ⁽²⁾ (v % HDP)	PS feb. 2006 ⁽³⁾	- 3,4	- 3,0	- 2,9	- 1,8	- 1,5	- 1,1
	KOM nov. 2005 ⁽⁴⁾	- 3,3	- 3,2	- 3,2	- 3,0	—	—
	PS dec. 2004	—	—	—	—	—	—
Hrubý verejný dlh (v % HDP)	PS feb. 2006	65,5	67,5	69	68,5	68	67
	KOM nov. 2005 ⁽⁷⁾	66,4	68,6	70,0	71,4	—	—
	PS dec. 2004	65,5	66	66	65,5	65	—

Poznámky:

(1) Výpočty útvarov Komisie na základe informácií v programe.

(2) Cyklicky upravené saldo (ako je uvedené v predchádzajúcich riadkoch) bez jednorazových alebo iných dočasných opatrení.

(3) Jednorazové a iné dočasné opatrenia uvedené v programe (0,1 % HDP v roku 2005).

(4) Jednorazové a iné dočasné opatrenia uvedené v predpovedi útvarov Komisie z jesene 2005.

(5) Založené na odhadovanom potenciálnom raste 1,1 % v rokoch 2004 až 2006 a 1,2 % v roku 2007.

(6) Podľa prvých odhadov predstavoval rast v roku 2005 0,9 %. V predbežnej predpovedi útvarov Komisie z 21. februára 2006 sa v roku 2006 predpokladá rast vo výške 1,5 %.

(7) Pomer bol vypočítaný s použitím časového radu HDP starou metódou účtovania FISIM (nepriamo merané finančné služby), takže údaje nie sú priamo porovnateľné.

Zdroj:

Program stability (PS), ekonomické predpovede útvarov Komisie z jesene 2005 (KOM) na základe nezmenených politík pred nástupom novej vlády v novembri 2005, výpočty útvarov Komisie.